అలా చేస్తే-

ఎవరికైనా తెలిస్తే-

ఎలా తెలుస్తుంది?.

అయినా ఎందుకు చెయ్యాలి?.

అన్యాయం జరిగిన ఒక యువకుడికి న్యాయం చేకూర్చటం కోసం.

అయినా రిస్కు.....

....

పరస్పర విరుద్ధ భావాల్తో ఆమె కొంచెం సేపు కొట్టుమిట్టు లాడింది. చివరకు ఓ నిర్ణయానికి వచ్చినట్టు కలం చేతిలోకి తీసుకొంది.

రామన్ అన్న ఇంగ్లీషు పేరుకి చివర 'ఎ' అన్న అక్షరం కలిపింది.

* * * * * *

ఒక పెద్దపులి రెండు కాళ్ళతో నడుస్తూ మీద మీదకి వస్తున్నది. మిగిలిన రెండు చేతులూ భయంకరంగా సాచి, గోళ్ళతో చీల్చి చెండాడటానికి ముందుకొస్తున్నది. కేక వేయబోయాడు. నోటి వెంబడి మాటరాలేదు. పరుగెత్తసాగేడు. వెనుకే పులి, ఆగి వెనక్కి చూసి మళ్ళీ పరుగెత్తసాగాడు. అంత పరుగెత్తినా అడవి తరగటం లేదు అడవి. అంతా అడవే. పులి వెనుకే వస్తున్నది.

చప్పున ఆగిపోయేరు. ఎదురుగా పెద్ద వాగు పరవళ్ళు తొక్కుతూ ప్రవహిస్తోంది. వెనక పులి గాండ్రిపులు వినిపిస్తున్నాయి. చుట్టూ చూసేడు. చుట్టూ ఫైళ్ళు. పెద్ద పెద్ద చెట్లలా బీరువాలు, చెట్లకి ఆకులు లేవు. ఫైళ్ళు వేలాడుతున్నాయి ఆర్డినరీ..... అర్జెంట్.... ఇమీడియేట్..... కాగితాలు లేస్తున్నాయి. దుమ్ము, పేపర్ బాస్కెట్ లోంచి సుడిగాలిలా లేస్తున్న కాగితాలు.

ఇంత చుట్టూ చేరింది.

వెనుకనుంచి పులి మీదకి దూకింది.

కెవ్వున అరిచేడు.

"ఏవండీ.... ఏవండీ...." అని తట్టి లేపింది జానకి.

ప్రకాశరావు కళ్ళు తెరిచేడు. వళ్ళంతా చెమట పట్టింది. మనిషి వణికిపోతున్నాడు.

"ఏమైందండీ?" అడుగుతూంది.

అతడు కొంచెంసేపు మాట్లాడలేదు. తరువాత బలహీనమైన కంఠంతో "మంచినీళ్ళు" అన్నాడు.

ఆమె లేచివెళ్ళి మంచి నీళ్ళు తెచ్చి యిచ్చింది. వణుకుతూన్న చేతుల్తో అందుకొని గబగబా తాగేడు.

జానకికి భర్త సంగతి తెలుసు.

"ఏమైందండీ?" అని అడిగింది.

"కల, భయంకరమైన కల" అన్నాడు.

"ఏమిటి?".

కలని వర్ణించి చెప్పేడు.

"పులి రెండు కాళ్ళ మీద నిలబడి వుందా?".

"ఆ....! రెండు కాళ్ళ మీద మనిషిలాగే వుంది".

"మొహం పులిలాగే వుందా?".

"ఆ, పులిలాగే...వూహు....కొద్దిగా పులీ-కొద్దిగా మనిషీ- అలా వుంది".

"మనిషి ఎలా వున్నాడు?".

"మా హెడ్ క్లర్క్‌లా వున్నాడు".

ఆమెకి అతడి మీద జాలేసింది.

"ఆఫీసులో యేదైనా గొడవ జరిగిందా.....!".

అతనో క్షణం ఆగి అన్నాడు. "ప్రతిరోజూ వుండేదే. నాకు డ్రాఫ్టు వ్రాయటం కూడా సరిగ్గా రాదట. అందరి ముందు పట్టుకొని....నాకన్నా ప్యూన్ దస్తగిరి నయమట".

"లాగి పెట్టి కొట్టలేకపోయారా?".

"అంత ధైర్యమే వుంటే ఇంతవరకు ఎందుకొచ్చేది?".

ఆమెకి విసుగేసింది. "మరేం చేసేరు? చేతులు కట్టుకొని విన్నారా?".

"అతడు మా హెడ్ క్లర్క్!".

"అయితే నేమండి! వాడు మెట్రిక్యులేషన్ అయినా పాసవలేదని మీరే అన్నారు. మీరు యల్లెల్బీ. నిజంగా మీరు డ్రాఫ్టు చాలా బాగా వ్రాస్తారు. ఎస్సెస్సెల్సీ చదివిన నాకే అది ఎంతో ముచ్చటగా వుంటుంది. అటువంటిది మీ క్లర్క్‌కి నచ్చలేదంటే అది వాడి ఓర్వలేనితనాన్ని సూచిస్తుందే తప్ప మిమ్మల్నేమీ కించపరచటంలేదు. మీరు చెయ్యాల్సిందల్లా వాడ్ని ఎదుర్కోవడమే. ఒక్కసారిగా తిరగబడండీ....! అప్పుడు చూడండి ఏమవుతుందో.... ఆఫీసరు కూడా మీ మాటే అవునంటాడు. మీలో మీరిలా కుంచించుపోవడం మొదలు పెడ్తే చివరికి మీ ప్యూన్ కూడా మీకు పని చెప్తాడు. కొంచెం బలం తెచ్చుకోండి! మనసు దిటవు పర్చుకోండి. పులితాలుకు భయం ఎక్కడో లేదండి! మీ మనసులో వుంది. అసలే మీ ఆరోగ్యం మంచిదికాదు. దానికితోడు ఈ పాడు ఆలోచనలు ఒకటి. అన్నీ మర్చిపోండి. ఇలా నా దగ్గరికి రండి. నా వళ్ళో తల పెట్టుకొని పడుకోండి! ఎందుకండీ భయపడ్తారు? మనం బ్రతుకుతున్నది భయపడటానికీ కాదండీ. ఒక మాట చెప్పనా....."

చీకటి నెమ్మదిగా విచ్చుకుంటోంది. దూరంగా ఎక్కడో సూర్యుణ్ని ఆహ్వానించటానికి ఆయత్తమవుతూంది.

"మనిషి ఒక్కసారే చచ్చిపోతే పర్లేదండి. కానీ క్షణం క్షణం మానసికంగా చావకూడదు. మనిషి మానసికంగా చావకూడదండి".

* * * * * *

"మనిషి సాంఘికంగా చావకూడదయ్యా! అట్లా సాంఘికంగా చచ్చిపోనీకుండా వుండటానికే ఈ న్యాయస్థానాలూ. ఈ చట్టాలు, ఎట్లా దీస్కుంటడంట నీ పొలం? చూద్దాం ఎట్లా దీస్కుంటాడో" అన్నాడు రంగారావు. అతడి అసలు పేరు రంగయ్య. కొద్ది కొద్దిగా రాజకీయాల్లో చేరేక పేరు రంగారావుగా మార్చుకున్నాడు. అతనికి మున్సబుకి పడదు అందువల్ల రాజయ్యకి దగ్గరయ్యేడు.

"కోర్టులో చిన్న దావా పడేద్దాం. వాళ్ళందర్నీ మూడు చెరువులు నీళ్ళు తాగించే బాధ్యత నాది".

"డబ్బునోడూ డబ్బునోడూ కొట్టుకునేటందుకైతే కోర్టు కావాలా బాబూ! డబ్బునోడు డబ్బు లేనోడ్ని కొట్టేటందుకు ఈడి కడుపు సాలు" అన్నాడు చేతులు కట్టుకొని రాజయ్య.

అతడు ఇల్లు కాలిన ఆసామీలా వున్నాడు "అట్ల వదిలి పెడ్తామంటయ్యా?" అన్నాడు చుట్ట వెలిగించుకుంటూ రంగారావు "యాభయ్ మందిని పోగెయ్యి, పొలంకాడ నిలబెడ్దాం. పంట యెలా తోల్కెల్తడో చూద్దాం".

"పోలీసోళ్ళని తీసుకొస్తడు బాబూ".

"న్యాయమనేది వుంది కదయ్యా".

"పోలీసోళ్ళు ఆయనే వుంటారు బాబూ!"

* * * * * *

ప్రొఫెసర్ అయోమయం దగ్గర రమణ చేరి అప్పటికి నెలయింది. అతడి దగ్గర చెయ్యవలసిన పనేమీలేదు. అతడెప్పుడూ ఏవో లెక్కలు కట్టుకొంటూ కూర్చుంటాడు. ఒక ఫ్లాస్కు నిండా టీ వుంటే చాలు. యింకేమీ అక్కరలేదు. ఆ నెలరోజుల్లోనూ ఒక్కసారి కూడా అతడు బయటికి రాలేదు. కేవలం రమణని కలవటం కోసమే అతడి మనసులో ఈ రోజు బయటి కెళ్ళాలన్న కోర్కె పుట్టినట్టుంది.

గదినిండా కాగితాలే. అంకెలు వేసిన కాగితాలు, స్క్వేర్లూ, రూట్లూ, అన్నీ వేల వేల సున్నాలమీదా, టు ది 'పవర్ ఆఫ్' ల మీద ఆధారపడిన అంకెలు అన్నీ సబ్జెక్టుల కన్నా ఆస్ట్రానమీ యెంత యింటరెస్టింగు సబ్జెక్టో అంత బోరింగు సబ్జెక్టు.

రమణకి అక్కడ నచ్చేది ఒక్కటే, ఎలుకలు అవి చాలా సురక్షితంగా పెరుగుతున్నాయి

అక్కడ, అప్పుడే రమణతో స్నేహం కట్టేసేయి కూడా! ఎలుక దూరంగా పరామర్శిస్తోంది. ఇంకొకటి మీసాలు వూపుతూ వెక్కిరిస్తోంది. వాటికి అక్కడ మనుష్యులున్నా భయం యే మాత్రమూ లేదు. ఒకడు ప్రపంచాన్ని పరిత్యజించిన యోగి, మరొకడు ప్రపంచం మీద విరక్తి పెంచుకుంటూన్న యువకుడు. అందుకే అవి ఆ పెద్ద భవంతిలో- రాజ భవనంతో పరిచారికల్లా తిరుగుతూ వుంటాయి.

ఈ ప్రొఫెసర్ ఒక్కోసారి యెంత తెలివిగా లెక్కలు కడ్తూ వుంటాడో, ఒక్కోసారి అంత తెలివి తక్కువగా ప్రవర్తిస్తూ వుంటాడు. అతడ్ని చూసిన వాళ్ళెవరూ అతడు అస్ట్రానమీలో 'ఒకాయమా ఆస్ట్రో ఫిజికల్ అబ్జర్వేటరీ' నుంచి సర్టిఫికేట్ పొందాడనీ, హార్ట్‌లాండు మాగ్నెట్ ఫీల్డులో రాయల్ అస్ట్రానమర్‌గా నాలుగువేల పౌండ్ల జీతాన్ని వదులుకొని వచ్చి, ఆస్థి సర్వస్వం తగలేసుకొని యిలా మారుమూల ఉండిపోయేడని అనుకోరు. అయితే యింత తెలివైనవాడూ- యెంత తెలివి తక్కువగా ప్రవర్తిస్తూ వుంటాడో తెలియచెప్పటానికి, రమణకి పాత ఫైళ్ళలో దొరికిన యీ ఉత్తరాలు చాలు.

"ప్రియమైన భారతదేశపు ప్రధాని జగదీష్‌చంద్రకి-

మీరు ఆరోగ్యంగా వున్నారని తలుస్తాను. మీ పాలనలో దేశం సుభిక్షంగా వుందని కూడా భావిస్తున్నాను. ఈ మధ్య యింటి నుంచి బయటకు కూడా కదలకపోవటం వల్ల దాని సంగతి అసలు తెలియటం లేదు.

పోతే ముఖ్యమైన సంగతేమిటంటే నేను ఎల్లుండి ఢిల్లీ వస్తున్నాను. రెండ్రోజులు వుంటాను. వీలు చూచుకుని ఏదో ఒక సమయంలో మిమ్మల్ని కలుసుకొంటాను.

మిగతా విషయాలు సమక్షంలో.

వినమ్రతతో,

ప్రొ. ఆనంద మార్గం.

పి.యస్:- నేను అరగంటకంటే ఎక్కువకాలం మీతో గడపలేను క్షమించగలరు".

-ఈ ఉత్తరం చూసిన రమణ అరగంటవరకూ నవ్వు ఆగలేదు. దీనికి జవాబు రానట్టుంది. మళ్ళీ ఈయన దగ్గర్నుంచే ఇంకో ఉత్తరం కాపీ.

"ప్రియమైన జగదీష్‌చంద్ర.....

నేను ఇంతకుముందో ఉత్తరం వ్రాసేను. అయితే కవర్ మీద అడ్రసు వ్రాసేనా అన్న అనుమానం వస్తూంది యిప్పుడు. ఏది ఏమైన మీ ఆఫీసు ముందున్న సెక్యూరిటీ గార్డులు నన్ను లోపలికి రానివ్వలేదు. ఇక ఆ విషయం అలా పోనివ్వండి. మీరు వూరు వచ్చినప్పుడు నన్ను కలుసుకోండి. తప్పక కలుసుకోండి. అడ్రసు యీ ఉత్తరం కుడివైపు పైనుంది.

అభినందనలతో,

ప్రొ. ఆ. మార్గం.

పి.యస్:- మా యింటి ముందు సెక్యూరిటీ గార్డులు లేరు. అయినా మీ రొచ్చే ముందు ఉత్తరం వ్రాయండి. ఎందుకన్నా మంచిది కదా అది".

ప్రధాన మంత్రి కార్యాలయంతో ఇలాంటి ఉత్తరాలకి జవాబు యివ్వటం సెకండ్ అసిస్టెంటు- ఏ భాషలో వచ్చిన ఉత్తరమైన అక్కడ తర్జమా చెయ్యబడుతుంది. దాదాపు ముప్పాతిక వంతులు అక్కణ్నుంచే క్లియర్ చెయ్యబడతాయి. మిగతావి ఫస్టు సెక్రటరీకి వెళ్తాయి. ప్రధానమంత్రి సంతకాన్ని డూప్లికేట్ చేసే స్పెషల్ సిగ్నేచర్ మెషిన్ మిగతా ఉత్తరాలకి జవాబు యివ్వబడుతుంది. ఈ సంతకం అచ్చు ప్రధానమంత్రి స్వయంగా చేసినట్టూ వుంటుంది. అయితే ప్రొఫెసర్‌గారి ఉత్తరం మొదట్లోనే ఆగిపోయింది.

ప్రధానమంత్రి సచివాలయం
న్యూఢిల్లీ

"ప్రియమైన అయ్యా,

మీ ఉత్తరం అందింది. ప్రధానమంత్రి మిగతా ముఖ్య విషయాల్లో నిమగ్నులై వుండటం వల్ల మిమ్మల్ని కలుసుకోలేకపోయేరు.

అభినందనల్తో-

ఇట్లు,
గోపాలకృష్ణ ఎగ్బోటే,
ఇన్ఫర్మేషన్ ఎడ్వైజర్"

*　　*　　*　　*　　*　　*

ఈ విధంగా వుంటుంది ప్రొఫెసర్ అయోమయంగారి ఎక్స్ట్రా కరిక్యులర్ యాక్టివిటీ.

రమణ చేరిన మొదటి నాలుగు రోజులూ యీ ఉత్తరాలు, మిగతా పేపర్లూ చదువుతూ కాలం గడిపేడు.

ఈ ఉత్తరం కొంచెం అర్థమై నవ్వు తెప్పించేవి కానీ, మిగతా రాతలు అర్థంలేనట్టు పిచ్చిగా వుండేవి.

అతడికి అన్నిటికన్నా నచ్చింది ఈ వృద్ధుడి అమాయకత్వం, అతడెంత తెలివైనవాడో అతడి మాటలు అంత అమాయకంగా ఉండేవి. అంత అమాయకుడు కాబట్టే లక్షల ఆస్థిని ఇనుపసామానుగా మార్చుకొని తన భావనా లోకపు ప్రపంచంలో పెట్టుకున్నాడు.

అతడి చేతుల్లో చురుకూ, కళ్ళల్లో తేజస్సూ, మాటల్లో మంచితనం రమణని కట్టిపడేసేవి.

అయినా యీ ప్రొఫెసర్ గొడవలోపడి రమణ తన ఉద్యోగం సంగతి మర్చిపోలేదు. కనబడినచోటల్లా అప్లయ్ చేస్తూనే వస్తున్నాడు. అతడు ప్రొఫెసర్ దగ్గర చేరిన యిరవై రోజులకి ఓ

సాయంత్రం పత్రికా ఆఫీసునుంచి, వచ్చి ఉద్యోగంలో చేరమని పోస్టులో ఆహ్వానం వచ్చింది.

ఇల్లంతా ఆనందం వెల్లివిరిసింది ముసలాయన దగ్గుతూనే, ఉద్యోగంలో చేరిన కొత్తలో ఎలాంటి జాగ్రత్తలు తీసుకోవాలో చెప్పి, పైన ఏమయినా దొరుకుతుందో లేదో అని ఎంక్వయిరీ చేసేడు. అన్నిటికీ ముక్తసరిగా సమాధానం ఇచ్చేడు రమణ. తండ్రితో ఎక్కువగా మాట్లాడడు రమణ.

తండ్రి చరిత్ర అంతా అతనికి తెలుసు. ఎన్నాళ్ళ క్రితం అయితే సిఫిలిస్ అతన్ని పట్టుకుందో తెలియదు. ఈ దగ్గుకి కారణం కూడా అదేనేమో! అతడు గవర్నమెంటు హాస్పిటల్‌కి వెళ్ళి ఎంక్వయిరీ చెయ్యలేదు. అతడి దృష్టిలో అతడి తండ్రి నైతికంగా ఎప్పుడో చచ్చిపోయేడు.

ఆ మరుసటి రోజు అతడు తన ప్రొఫెసర్ దగ్గరకు వెళ్ళి పత్రికాఫీసులో ఉద్యోగం వచ్చిన సంగతి చెప్పేడు.

ఆ తర్వాత మాలతి ఇంటికి వెళ్ళాడు.

"అయితే ఉద్యోగం వచ్చిందన్నమాట" అన్నాడు మాలతి తండ్రి వైపు చివర నుసిన చిటికెన వేలితో దులుపుతూ.

రమణ మాట్లాడలేదు.

"....ఎంత....జీతం.....".

దీనికి సమాధానం చెప్పలేదు అతడు. అదంత పెద్ద సంఖ్య కాదు.

మాలతి తండ్రే కుర్చీలోంచి లేస్తూ అన్నాడు-

"రెండొందలు- మూడొందలు. కాకపోతే ఐదొందలు. అంతేగా అది మా వంటవాడి జీతం". రమణ మొహం ఎర్రబడింది.

"ఇంకెప్పుడూ యిటువైపు రాకు" అన్నాడాయన "మాలతికి సంబంధాలు చూస్తున్నాం. నీ వల్ల దానికేదయినా అపకారం జరిగిందంటే నీ రక్తం కళ్ళ చూడాల్సి వస్తుంది" చాలా మామూలుగా సామాన్యంగా అన్నాడు.

అంత వ్యధలోనూ రమణకి నవ్వొచ్చింది. వెళ్ళబోతూ అన్నాడు "అపకారం చెయ్యాలన్న ఆలోచన నాకెప్పుడూ లేదండీ. అదేవుంటే మళ్ళీ యిలా మీ ముందు నిలబడే అవసరమే వచ్చేదికాదు. మాలతికి మైనారిటీ తీరిపోయిందని నాకు తెలుసు. మేమిద్దరం పెళ్ళి చేసుకోవాలనుకుంటే మీ డబ్బు గానీ, మీ వెనుకున్న గూండాలుగాని దాన్ని ఆపుచేయలేరు. అయితే ఈ వివాహం జరగకుండా అపుతున్నది-మనిషి నైతిక విలువలకి నేనిస్తున్న గౌరవం. అంతే..."

అతడు కదిలి బయటకొచ్చేడు.

పోర్టికోలో మాలతి నిలబడి అతడి గురించే ఆత్రుతగా చూస్తుంది. ఆమె కళ్ళలో ఏదో చెప్పాలన్న తపన. అతడు ఆగేడు. ఆమె అతడి వైపు చూసింది. ఇద్దరి కళ్ళు క్షణం సేపు కలుసుకున్నాయి.